

povedným redaktorom aj autorom úvodnej kapitoly) bolo r. 1973 vydané sovietsko-bulharské trojzväzkové fundamentálne dielo *Leninská teória odrazu a súčasná veda*. Vo viacerých svojich prácach sa usiloval vyjasniť na novom metodologickom základe vzťah filozofie a špeciálnych vied. Hlboko zdôvodnil obrovskú úlohu filozofickej metódy vo vedeckom poznaní, na príklade jednotlivých vedeckých disciplín dokázal, že filozofia tvorí metodologický základ špeciálnych vied.

T. Pavlov po celý svoj život venoval veľkú pozornosť zásadnému boju proti rozličným smerom a prúdom idealistickej filozofie — proti freudizmu, iracionalizmu, pozitivismu, kantovstvu,

remkeánsťu a i., ako aj proti všetkým prejavom buržoáznej ideológie. Dôsledne bránil čistotu marxisticko-leninského učenia proti všetkým pokusom o jeho deformáciu.

Sila a vplyv celoživotného diela T. Pavlova pramenili z jeho nesmiernej oddanosti veci robotníckej triedy a proletárskeho internacionalizmu, vernosti zásadám tvorivého rozvíjania marxizmu-leninizmu. Jeho vedecká a publicistická tvorba je nekonečným zdrojom tvorivej odvahy a novátorstva pri skúmaní najaktuálnejších filozoficko-metodologických otázok našej súčasnosti. K jeho bohatému myšlienkovému odkazu sa budú marxistickí filozofi trvale vracáť.

R. K.

ZOMREL LUDVIK SVOBODA

4. 5. 1903 — 4. 8. 1977

Člen korešpondent ČSAV, prof. Ludvik Svoboda, sa narodil v Čejci u Hodonína, kde aktívne pracoval v pokrokovom orientovanom študentskom spolku Milič. Na brnenskej univerzite študoval klasickú filológiu a filozofiu, kde mali na neho veľký vplyv takí pedagógovia, ako boli profesor antickej filozofie F. Novotný, sociológ J. A. Bláha, ale predovšetkým pedagóg Ot. Chlup, ktorý v tom období už ako člen komunistickej strany sústreďoval okolo seba radikálne ľavých študentov.

L. Svoboda začína čoskoro publikovať, a to predovšetkým v Sociologickej revue. Od začiatku sa sústavne zaoberal marxistickou filozofiou, pokrokovou kultúrou a predovšetkým filozofiou v ZSSR. Študoval a objasňoval zápas rôznych protichodných názorov, v ktorých sa postupne formovali progresívne prúdy. Pravidelne referoval o marxistických diskusiách

v ZSSR, o boji za leninský odkaz vo filozofii, ako aj o literárnych a umeleckých diskusiách vôbec.

Vo svojich glosách a recenziách o marxistickej filozofii a kultúre v Sovietskom zväze správne pochopil a zachytil nový ráz v rozvoji filozofie, ktorý sa úzko spájal s kultúrnym, hospodárskym a politickým životom spoločnosti. Zároveň však nezabúdali ani na vývin marxizmu v rôznych západných krajinách a samozrejme na pokrokové diela u nás.

Túto svoju prácu vykonával L. Svoboda pri svojej práci gymnaziálneho profesora najskôr v Hlučine, neskôršie v Ostrave.

Na základe dlhoročnej výskumnej práce píše monografiu *Filozofia v Sovietskom zväze* [Index, Olomouc 1936].

V nej analyzuje vývin sovietskej filozofie v jej dialektickom pohybe, hlavne v zápase medzi dialektikmi a

mechanistami. Sám sa stavia na stanovisko dialektikov a ostro vystupuje proti redukcionizmu.

Veľký význam pre rozvoj marxistickej filozofie u nás mali Svobodove preklady dvoch Leninových prác *Materializmus a empiriokriticizmus* (1. vyd. Naša cesta, Kladno 1933) a *Filozofické zošity* (1. vyd. SNPL, Praha 1953). Bol jedným z popredných pracovníkov v oblasti marxistickej filozofie medzi prvou a druhou svetovou vojnou u nás, pričom širil záujem o marxistickú filozofiu v rade ľavicovo orientovaných periodík — Var, Tvorba, Index, Ľavý Front atď., ako aj v kritickej revue Naša veda.

Po r. 1945 sa stal profesorom filozofie najskôr na Pedagogickej fakulte KU, neskôr na Filozofickej fakulte KU. Krátke obdobie pôsobil ako čs. veľvyslanec v Berne a potom vykonával funkciu vedúceho vo Filozofickom ústave ČSAV. Určitý čas bol tiež vedúcim Katedry marxistickej filozofie FFKU.

Bol považovaný za vynikajúceho pedagóga, pretože okrem svojich vedeckých znalostí mal široký kultúrny rozhľad, znásobený živým záujmom o moderné umenie.

V tomto období naďalej sa s veľkou energiou venuje šíreniu marxizmu-leninizmu, a to formou prednášok, re-

cenzií, glos, ale predovšetkým prácami *Marxizmus-leninizmus. Štátna filozofia v ZSSR* (Orbis, Praha 1946), *Náčrt socialistickej ideológie* (Orbis, Praha 1946), *Marxizmus a náboženstvo* (Orbis, Praha 1947), *Základy svetového názoru* (Lískovec u Frýdku, 1948).

Značnú pozornosť venoval našim pokrokovým tradíciám. Zaslúžil sa o vydávanie našich pokrokových diel a sám k niekoľkým napísal zasvätené predslovy. Z najnovšieho obdobia sú to state a práce o B. Václavkovi, E. Svobodovi, Zd. Nejedlom, F. Šaldovi atď.: *Bedřich Václavek, Sociológ literatury*, (Orbis, Praha 1947), *F. X. Šalda* (Svobodné slovo, Praha 1967). V tejto práci sa zaoberal aj nadčasovými otázkami kultúry a národného osudu.

V poslednom období sa zaoberal antickou kultúrou a jej vplyvom na náš duchovný život. Bol hlavným redaktorom *Encyklopédie antiky*, do ktorej sám napísal mnohé heslá.

L. Svoboda bol členom rôznych vedeckých kolégií, komisií redakčných a vedeckých rád. Ako dlhoročný člen Komunistickej strany Československa vždy spájal svoju vedeckú prácu s politickou a pedagogickou činnosťou. Bol vedcom, ktorý všetky svoje sily venoval budovaniu socializmu v našej vlasti.

-jd-